

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Principy komunitní péče v praxi regionálního komunitního týmu péče o duševní zdraví** (na příkladu zahraničních zkušeností a zkušeností z procesu transformace služeb o. s. Fokus Praha)

Autorka práce: **Gabriela Sochorová**
Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Václava Probstová, CSc.**
Oponent diplomové práce: **Mgr. Pavel Řičan**

Aktuálnost zvoleného tématu

Téma práce je nanejvýš aktuální hned z několika důvodů. Koncept komunitní péče v oblasti péči o duševně nemocné se v ČR prosazuje jen zvolna a obtížně. Souhrn důležitých poznatků ze zahraniční literatury i domácích koncepčních materiálů přináší ucelený pohled na komunitní péči u nás.

Ještě cennější je práce zaměřením na detaily efektivního fungování komunitních týmů. I když se v ČR rozvíjejí komunitně orientované služby pro duševně nemocné od devadesátých let minulého století, důraz na jejich efektivitu se prosazuje až v posledních několika letech.

Struktura práce, vnitřní provázanost

Práce je vnitřně členěna do dvou vzájemně navazujících celků. Teoretická část – kapitoly 1. – 3. - uvádí do problematiky komunitní péče a podrobněji se zabývá fungováním komunitních týmů. Empirická část – kapitola 4 - je zprávou z kvalitativního výzkumu zaměřeného na postoje pracovníků vybraného komunitního týmu Fokusu Praha.

Autorka velmi pevně propojila teoretickou a empirickou část práce, když svůj výzkum v podstatě postavila na otázce – *jak jsou principy komunitní péče naplňovány v praxi konkrétního týmu*, přičemž k tomuto účelu sestavila z odborné literatury originální sadu principů, se kterými následně pracuje v empirické části. Právě tento deduktivní myšlenkový postup dává celé práci jasnou strukturu a punc poctivosti. Podrobná práce s principy komunitní péče nakonec přináší mnohem zajímavější výsledky, než by přineslo pouhé porovnání parametrů služeb v ČR a zahraničí.

Teoretická část – kapitola 1. – 3.

Teoretický blok je cenný i samostatně jako zvlášť precizní a aktuální souhrn dostupných informací o tom, jak efektivně organizovat komunitní služby. To, že autorka tuto část doplnila přesným popisem fungování služeb pro duševně nemocné ve Velké Británii dále zvyšuje její aktuální hodnotu. Téma je zpracováno na vysoké úrovni. Pro lepší čitelnost – například pro účely publikace části práce - bych doporučil více autorčiných shrnujících komentářů, které by výklad zpřehlednily.

Empirická část – kapitola 4

Za výzkumný vzorek byl vybrán tým, ve kterém autorka sama pracuje. Potenciální rizika i výhody této volby jsou dostatečně popsány v kapitole 4.9.

Jako metoda výzkumu byl zvolen strukturovaný rozhovor, zaznamenávaný do archů. Vzhledem k tomu, že autorka při následné analýze dat využívá hojně citace z rozhovorů s respondenty, doporučil bych zaznamenávat rozhovory na elektronické médium a pracovat s jejich přepisy.

Předmětem zkoumání jsou *postoje* členů Komunitního týmu Jih Fokusu Praha. Tento záměr je jasně definován – předmětem výzkumu je naplňování vybraných principů komunitní péče – *z pohledu respondentů*. Tato logika je porušena jen v kapitole 4.14, kde se autorka dopouští nepřesnosti, když píše o silných stránkách týmu. Provedené šetření ji přitom opravňuje pouze k popisu silných stránek týmu *tak, jak ho vidí respondenti*.

Závěry práce naznačují, že kvalita komunitní služby je komplexní jev, závislý na řadě faktorů: systému služeb pro cílovou skupinu v ČR, postojích vedení organizace i přístupu, vzdělání a tréninku jednotlivých pracovníků.

Práce s literaturou, prezentace výsledků

Literatura využitá především v teoretické části práce je bohatá, zahrnuje relevantní české i zahraniční zdroje. Odkazy na zdroje jako jsou prezentace z konferencí a zkušenosti ze stáže ve Velké Británii, jednak výklad zpestřují a jednak ho činí potenciálně zajímavým i pro profesionály, kteří již v oboru pracují. Autorka se v dostupných materiálech dobře zorientovala, což není samozřejmé, vzhledem k tomu, že literatura k tématu je bohatá a zároveň poměrně rychle ztrácí aktuálnost a navíc může být i kontradiktorní (závěry různých výzkumných zpráv si někdy protiřečí).

Jazykový projev je plynulý a výkladově srozumitelný. V kapitole 4.13 by bylo pro větší přehlednost vhodné prezentovat výsledky i v grafické podobě.

Závěr

Celá práce vytváří velmi dobře vyvážený celek. Teoretická část představuje kvalitní a aktuální souhrn poznatků o komunitní péči a principech jejího efektivního fungování se zaměřením na regionální komunitní týmy, doplněný popisem služeb ve Velké Británii. Závěry z empirické části mohou nejen posloužit jako užitečná sebereflexe zkoumanému komunitnímu týmu, ale měly by být i zohledněny managementem Fokusu Praha při vyhodnocení zavádění nové koncepce služeb v letech 2006 – 2007. Jako inspirace mohou být tyto závěry využitelné i pro další manažery komunitních služeb v republice.

Otázky pro diplomantku:

Respondenti ve vašem výzkumu identifikovali zvýšený počet klientů na jednoho pracovníka (1:20 – 1:25) jako nejpalčivější riziko při naplňování principů komunitní péče. V teoretické části zároveň popisujete praxi britského týmu CMHT (základního), kde je poměr pracovník : klient 1:25. Proč je tento model funkční ve Velké Británii a přitom tak ohrožující pro pracovníky týmu, který jste zkoumala?

Můžete odhadnout jaké důsledky bude mít takto nastavená kapacita na charakter služeb Fokusu Praha?

Vaši respondenti považují za nejméně důležitý princip multidisciplinarity – možná proto, že se s ním v praxi nesešli. Jaká rizika a možné důsledky s sebou nese nenaplnění tohoto principu pro fungování služeb pro duševně nemocné?

Práci doporučuji k obhajobě.

Klasifikace – výborně.

3. září 2007, Pelhřimov, Mgr. Pavel Říčan

